

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Debreceni Ítéltábla a Winkler és Társai Ügyvédi Iroda (1118 Budapest, Sümegevár u. 20.; ügyintéző: Dr. Winkler Mária ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, a Dr. Cserba Lajos ügyvéd (3525 Miskolc, Kis Hunyad u. 33.) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen, kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2008. július 2-án meghozott 5.G.40.085/2006/61. számú ítélete ellen, a felperes részéről 62. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban, az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 300 000 (Háromszázezer) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság a 2008. július 2-án meghozott, 61. sorszámu ítéletében a felperes keresetét elutasította és a felperest arra kötelezte, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 2 000 000 Ft perköltséget.

A megállapított - a fellebbezés elbírálása szempontjából releváns - tényállás szerint a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2005. június 24-i kezdő időponttal elrendelte a Ny.Sz. Kft. (a továbbiakban: adós) felszámolását és felszámolóként a alperes neve alperest jelölte ki. A felszámoló 2005. július 1-jén az adós képviselőjében eljárva adásvételi szerződést kötött a felperessel 92.3 tonna pecsenyeliba, 36.4 tonna zabosliba, 284.9 tonna zabos libamell és 224.1 tonna zabos libacomb - mint fagyasztott áru - értékesítésére. A szerződés tárgyát képező árukészlet az adós és a H. Zrt. között, valamint az adós és az Á-D. Rt. között 2004. évben létrejött közraktározási szerződésekkel közraktárba helyezett árukészlet részét képezte. A közraktározott árukészlet feletti rendelkezési jogot biztosító közraktári jegyeket az adós az általa kötött kölcsönszerződések biztosítékaként az **pénzüntézet** és a H Zrt. birtokába adta. A felperessel való szerződéskötés időpontjában (2005. július 1.) a felszámolónak tudomása volt arról, hogy a szerződés tárgyát képező árukészlet közraktári áru, a közraktári jegyek pedig óvadékként, az adós hitelezőinek birtokában vannak.

A felperes a számára 2005. július 1-jén értékesített árukészlet elszállítását 2005. július 4-én megkezdte és ekkor összesen 60 812.1 kg fagyasztott zabos libacombot az adóstól

elszállított. Ezt követően azonban az adós felszámolója a szerződéssel érintett árukészlet kiadását megtagadta, a felperes részéről kiállított teherautók rakodását leállította. A felperes az általa elszállított árukészlet ellenértékét 2005. július 5-én a felszámoló részéről megjelölt bankszámlára átutalta.

A H. Zrt. a birtokában lévő közraktári jegyeket 2005. július 8-án értékesítette oly módon, hogy azokat a H.T. Kft-re forgatta, aki az így megvásárolt árukészletért 69 374 782 Ft-ot fizetett ki.

Az **pénzintézet** a birtokában lévő közraktári jegyeket a 2006. július 6. és július 9. közötti időszakban értékesítésre meghirdette, majd annak eredményeként 2005. július 14-én azokat a pénzintézetnek értékesítette, az értékpapírokon szereplő áruérték 75%-áért.

A felperes 2005. július 22-én írásban felszólított az adóst a július 1-jén megkötött adásvételi szerződés teljesítésére, majd - annak eredménytelensége miatt - az adós ellen indult felszámolási eljárásban kifogást terjesztett elő, amelyben a felszámolót a 2005. július 1-jén megkötött szerződés teljesítésére kérte kötelezni. A felszámolási eljárást lefolytató Hajdú-Bihar Megyei Bíróság a kifogást elutasította, arra hivatkozással, hogy a felperes igénye nem pénzkövetelés, ezért azt a felperes nem a felszámolási eljárást lefolytató, hanem az általános hatáskörű bíróság előtt, külön perben érvényesítheti.

A felperes az adós részéről le nem szállított árumennyiséget 2005. őszén 2 579 871.65 Euro vételárért vásárolta meg különböző magyarországi eladóktól.

A felperes a módosított keresetében az 1991. évi IL. törvény (Cstv.) 54.§-a és a Ptk. 339.§-a alapján 790 584 Euro kártérítés és járulékai megfizetésére kérte az alperest, mint felszámolót kötelezni.

Álláspontja szerint az alperes azzal, hogy vele a közraktárban elhelyezett, biztosítékkul lekötött árukészletre adásvételi szerződést kötött, megsértette „A közraktározásról” szóló, 1996. évi XLVIII. törvény és a Cstv. rendelkezéseit. Állította, hogy az alperes jogellenes magatartásával okozati összefüggésben 790 584 Euro kár érte, amely abból származott, hogy a felszámoló intézkedése folytán az adós részéről le nem szállított árumennyiséget utóbb csak lényegesen magasabb áron tudta beszerezni.

Az alperes a felperes keresetének teljes mértékben történő elutasítását kérte, vitatva annak a jogalapját is és az összegét is.

Állította, hogy a felperessel való szerződéskötésre a közraktári jegyek birtokosainak hozzájárulásával, a velük (szóban) megkötött bizományosi szerződés alapján került sor.

A kár összegét illetően arra hivatkozott, hogy 2005. őszén a felperes már későbbi vágásból származó, tehát értékesebb árut vásárolt, ezért a magasabb vételár kifizetéséből eredően kára nem keletkezett, illetőleg az kevesebb a keresetében megjelölnél.

Hivatkozott arra is, hogy miután a szerződés teljesítését az adós képviselőjeként megtagadta, a felperesnek lehetősége lett volna arra, hogy a pénzintézet által nyilvánosan meghirdetett közraktári jegyeket megvásárolja. Ebben az esetben pedig a hiányzó árukészletet kedvezőbb áron tudta volna beszerezni, mint amennyit az adóssal kötött szerződés tartalmazott.

Az elsőfokú bíróság a teljes keresetet elutasító ítéletének indokolásában megállapította, hogy „A közraktározásról” szóló 1996. évi XLVIII. törvény 38.§-a alapján a közraktározott árukészlet nem tartozott az adós felszámolási vagyonához, ezért arról a felszámoló érvényesen nem rendelkezhetett.

Megállapította továbbá, hogy az alperes az eljárás során nem tudta bizonyítani azt az állítását, hogy a szerződést a közraktári jegyek birtokosainak felhatalmazása, illetve az ő megbízásuk alapján kötötte meg a felperessel, ezért az érvénytelen szerződés megkötéséért a felelőssége megállapítható volt.

Az elsőfokú bíróság jogi álláspontja szerint azonban az alperes felelőssége kizárólag az érvénytelen szerződés megkötéséért áll fenn, az érvénytelen szerződés teljesítésének elmaradásáért azonban nem. „Egy érvénytelen szerződésre ugyanis nem lehet jogot alapítani, ebből következően egy érvénytelen szerződés teljesítésének elmaradására sem”.

Az elsőfokú bíróság megállapította továbbá, hogy a felperes a per során azt nem igazolta, hogy a szerződés megkötéséből eredően őt kár érte. A szerződés teljesítésének elmaradásából származtatott igénye pedig - álláspontja szerint - ebbe a körbe nem tartozik. Az ítélet indokolásában foglaltak szerint a felperes a szerződés megkötését követő néhány napon belül tudomást szerzett a szállítás leállításáról, illetőleg arról, hogy az adós a továbbiakban a szerződést nem fogja teljesíteni.

Hivatkozott továbbá arra, hogy a felperes a perbeli adásvételi szerződést a saját elismerése szerint is a piaci ár alatt kötötte meg, a hiányzó árukészletet pedig utóbb átlagos piaci áron szerezte be.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen a sérelmezett határozat megváltoztatását és az alperesnek a keresete szerint történő marasztalását, másodlagosan pedig az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Állítása szerint az elsőfokú bíróság a tényállást a rendelkezésre álló iratokkal részben ellentétesen és hiányosan állapította meg.

Előadta, hogy az alperes csupán a szerződést követő négy hét elteltével (2005. július 27-én) adott számára először tájékoztatást a szállítás leállításának indokáról, ezért megalapozatlan az elsőfokú bíróságnak az a megállapítása, hogy már a szerződéskötést követő néhány napon belül tudomást szerzett arról, hogy az adós nem fog teljesíteni.

A felperes állítása szerint iratellenes az elsőfokú bíróság ítéletének az a megállapítása is, miszerint az eljárás során a felperes maga is elismerte, hogy a perbeli szerződést áron alul kötötte meg és a vételár meghatározásakor döntő szempont volt az adós elleni felszámolási eljárás megindulása és az adós gazdasági helyzete.

Az ítéletben megállapított tényállás hiányosságaként hivatkozott a felperes arra, hogy az elsőfokú bíróság a tényállásban nem rögzítette azt, hogy a szállítás leállítását követően az alperes a leállítás indokáról, illetőleg annak végleges jellegéről a felperest nem tájékoztatta, valamint azt sem közölte vele, hogy a közraktári jegyeket azok birtokosaitól közvetlenül is megvásárolhatta volna.

A felperes fellebbezési érvelése szerint téves volt az elsőfokú bíróságnak az a megállapítása is, hogy az alperes felelőssége csupán az érvénytelen szerződés megkötéséért állapítható meg, az érvénytelen szerződés teljesítésének elmaradásáért azonban nem. Az alperes

magatartása ugyanis - az elsőfokú bíróság megállapítása szerint is - jogellenes volt. A jogellenes magatartást tanúsító alperes pedig az e magatartásával okozati összefüggésben keletkezett teljes kárt köteles megtéríteni, tehát azt is, amelyet a felperes annak következtében szenvedett el, hogy az adós a szerződést nem teljesítette, mivel a teljesítés elmaradása a szerződés érvénytelenségének közvetlen következménye volt.

A felperest azzal, hogy a szerződött, de számára le nem szállított árumennyiséget utóbb a szerződött árnál magasabb áron tudta csak megvásárolni, tényleges kár érte. A kár összegét pedig az iratokhoz csatolt számlákkal megfelelően igazolta. Jogi álláspontja szerint a Ptk. érvénytelen szerződés esetén sem zárja ki a kártérítési igény érvényesítését, ezért az elsőfokú bíróság alaptalanul hivatkozott a teljes keresete elutasításának indokaként arra is, hogy érvénytelen szerződésre nem lehet jogot alapítani. Ezzel összefüggésben a felperes ismételten hivatkozott arra, hogy a keresetét nem szerződésszegéssel okozott, hanem szerződésen kívüli kártérítési igényként terjesztette elő.

Sérelmezte a felperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletében az alperes javára megállapított perköltség összegét is. Álláspontja szerint a megállapított 2 000 000 Ft összegű ügyvédi munkadíj eltúlzott, az nem áll arányban az alperes jogi képviselője részéről kifejtett ügyvédi tevékenységgel.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a saját helyes indokai alapján történő helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltség fizetésére kötelezését kérte.

A másodfokú eljárásban a peres felek tárgyalás tartását nem kérték. Ezért a Debreceni Ítéltábla a felperes fellebbezését a Pp. 256/A.§ (1) bekezdésének f) pontja, valamint a (3) és (4) bekezdései alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A fellebbezés alaptalan.

A Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást annyiban módosítja, hogy mellőzi annak megállapítását, miszerint „a perbeli szerződés megkötését (2005. július 1.) követően néhány napon belül a felperes már tudomást szerzett, illetőleg kellő gondossággal a kiszállítás leállítása, a teherautók visszafordítását követően tudomást szerezhetett arról, hogy a szerződés teljesítése nem fog megtörténni”.

Kiegészíti ugyanakkor a tényállást azzal, hogy az alperes a 2005. július 27-én keltezett levelében értesítette a felperest arról, hogy a szállítás leállítására azért került sor, mert a szerződésben meghatározott árukészlet közraktározott áru, amely nem része a felszámolási vagyonnak.

Az elsőfokú bíróság döntése azonban az így módosított és kiegészített tényállás alapján is helyes és jogszerű volt.

A felperes a keresetében a Cstv. 54.§-ára és a Ptk. 339.§-ára hivatkozással érvényesített kártérítési igényt az alperessel szemben, amelyben az adóssal megkötött érvénytelen szerződésben meghatározott árak és az utóbb, más szállítókkal megkötött szerződésekben

meghatározott beszerzési árak közötti különbségben megnyilvánuló remélt (elmaradt) haszna megtérítését kérte.

A Ptk. 355.§ (4) bekezdése szerint azonban kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást, vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nemvagyoni hátrány csökkentéséhez, vagy kiküszöböléséhez szükséges.

Annak következtében pedig, hogy a jelen esetben „a károkozó körülmény” az érvénytelen szerződés megkötése volt, a felperes elmaradt haszon címén alappal valóban csak annak az összegnek a megtérítését követelhetette az alperestől, amelyhez az alperes jogszerű eljárása esetén hozzájutott volna, illetőleg amelytől az alperes a jogellenes magatartása következtében esett el.

A felszámoló jogszerű eljárása az adott esetben az lett volna, ha a felperessel meg sem köti a közraktározott árura vonatkozó adásvételi szerződést. Ebben az esetben pedig a felperes a szerződés tárgyát képező árukészletet ugyanolyan (piaci) áron tudta volna beszerezni, mint amilyen áron azt utóbb ténylegesen be is szerezte.

A felperes keresetében érvényesített „többletnyereség” iránti igény tehát a felszámoló jogszerű eljárása esetén fel sem merült volna, így annak megtérítését a felperes az alperestől jogszerűen nem igényelhetette.

Az alperes jogellenes és felróható magatartása a szerződés megkötésében nyilvánult meg. A felperesnek a jelen perben érvényesített kártérítés iránti igénye azonban nem közvetlenül az alperes jogellenes és felróható magatartásával állt ok-okozati összefüggésben, hanem azzal, hogy a felszámoló az érvénytelen szerződésben vállalt kötelezettségét csak részben teljesítette. A jogszabályba ütköző, ezáltal érvénytelen szerződés teljesítésének az alperes részéről való megtagadása azonban nem tekinthető sem jogellenesnek, sem felróhatónak. Ezért az érvénytelen szerződés alapján remélt, a szerződés teljesítésének megtagadása miatt azonban elmaradt haszon - mint kár - megtérítését a felperes a szerződés teljesítését megtagadó féltől alappal ugyancsak nem követelhetette. Azt pedig a felperes maga sem állította, hogy az érvénytelen szerződés megkötése miatt esett volna el olyan üzleti lehetőségtől, vagy mondott volna vissza olyan eladási ajánlatot, amelyet elfogadott volna, ha az adóssal az érvénytelen szerződést nem köti meg. Ezért az érvénytelen szerződés megkötésével közvetlen okozati összefüggésbe hozható elmaradt haszon jellegű kár a felperes javára nem volt megállapítható. Ilyen körülmények között a felperes jogszerűen csupán az érvénytelen szerződés megkötésével ténylegesen felmerült, meg nem térült kiadásait, költségeit követelhetette volna az alperestől, ilyen jellegű igényt azonban a felperes az eljárás során nem terjesztett elő.

Alapvetően sérelmezte a fellebbezésében a felperes az alperes javára megállapított elsőfokú perköltség (ügyvédi munkadíj) összegét is.

„A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről” szóló, módosított 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet (R.) 2.§ (1) bekezdése szerint a fél pernyertessége esetére igényelheti, hogy részére a bíróság az ügyvédi munkadíjának és készkiadásainak címén kötelezze a pereszes felet a fél és a képviselője között létrejött ügyvédi megbízási szerződésben kikötött megbízási díj, valamint a fél által képviselője részére költségtérítésként megfizetett indokolt készkiadások együttes összegének megfizetésére.

Az R. 2.§ (2) bekezdése azonban - összhangban a Pp. 78.§ (3) bekezdésének, illetve a 79.§ (1) bekezdésének szabályával - ebben az esetben is lehetővé teszi a bíróság számára, hogy indokolt esetben mérsékelhesse a szerződésben kikötött megbízási díj összegét, ha az nem áll arányban a pertárgy értékével, vagy a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel.

A jelen eljárásban az alperes az iratokhoz csatolta a közte és a jogi képviselője között 2007. január 3-án létrejött azt a megállapodást, amelyben a felek az ügyvédi munkadíj összegét a perérték 5%-a + Áfa összegben határozták meg, azzal, hogy az magában foglalja az ügyvéd készkiadásait is.

Az alperes az ügyvédi munkadíjból eredő perköltsége összegét az iratokhoz csatolt szerződés alapján, az abban meghatározott összegnek megfelelően kérte megállapítani. Ezért az elsőfokú bíróság az ítélete indokolásában a Rendelet 3.§ (2) bekezdésének a), b) és c) pontjaira tévesen hivatkozott.

Egyetértett azonban a Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróságnak azzal a megállapításával, hogy a jelen esetben indokolt volt az R.2.§ (2) bekezdésének alkalmazása, mivel a szerződés alapján az alperes jogi képviselőjét megillető mintegy 12 000 000 Ft összegű ügyvédi munkadíj valóban nem állt volna arányban a jogi képviselő részéről elvégzett ügyvédi tevékenységgel.

Az elsőfokú bíróság által megállapított 2 000 000 Ft-ra mérsékelt összegű ügyvédi munkadíj azonban a másodfokú bíróság megállapítása szerint is összhangban áll az alperes jogi képviselője részéről kifejtett ügyvédi tevékenységgel, így annak további mérséklését a másodfokú bíróság nem tartotta indokoltnak.

Mindezekre tekintettel a Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján - indokolásának a fentiek szerinti pontosításával és kiegészítésével, a túlnyomó részében azonban a saját helyes indokaira hivatkozással - helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperes a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján maga köteles viselni az ügyvédi munkadíjból és a lerótt fellebbezési eljárási illetékből eredő saját másodfokú perköltségeit.

Köteles továbbá megtéríteni az alperes ügyvédi munkadíjból származó másodfokú perköltségét is, amelynek összegét a Debreceni Ítéltábla a Pp. 79.§ (1) bekezdése alapján hivatalból határozta meg, a már hivatkozott IM. rendelet 2.§ (1) és (2) bekezdésében foglaltak alapján, figyelembe véve azt is, hogy a másodfokú eljárás során tárgyalás tartására nem került sor, továbbá az alperes jogi képviselője részéről előterjesztett beadványok megszerkesztése bonyolult ügyvédi tevékenységet nem igényelt.

Debrecen, 2009. augusztus 25.

Erőss Károlyné Dr. Vajvoda Ildikó sk. a tanács elnöke, Dr. Szűcs Lajos sk. előadó bíró, Dr. Riczu András sk. bíró

A kiadmány hitelűl:

-kiadó-